

Uechtritz Rudolf von (1838-1887)

Wybitny znawca flory Śląska i środkowej Europy

Urodził się 31 grudnia 1838 roku we Wrocławiu, w rodzinie barona Maxa von Uechtritza, znanego śląskiego entomologa i botanika. Zamiłowanie do kolekcjonowania owadów i roślin przejął po ojcu do tego stopnia, że ojciec musiał zabronić mu zajmowania się tym hobby, gdyż zaniedbywał szkolne obowiązki. Jako uczeń Gimnazjum św. Marii Magdaleny, a później Gimnazjum św. Macieja, wędrował po okolicach Wrocławia i wypuszczał się w najbardziej nawet odległe zakątki Śląska. Odwiedził też regiony sąsiadujące ze Śląskiem: w roku 1855 Morawy, w roku 1856 Karpaty.

W roku 1857 zdał egzamin dojrzałości i rozpoczął studia na Uniwersytecie Wrocławskim, gdzie pod kierunkiem Goeperta, Cohna i Körbera poświęcił się botanice. W roku 1858 wyruszył z Batem, późniejszym profesorem gimnazjalnym w Gdańsku, w podróż, podczas której odwiedził Wiedeń, Triest, Wenecję i przewędrował cały Tyrol. Rok później założył we Wrocławiu niezwykle aktywnie działające Schlesische Botanische Tauschverein, które przyciągnęło wielu młodych miłośników tej dziedziny wiedzy. W roku 1866 rozpoczął wraz z Englerem pracę nad dziełem „Flora der Umgegend von Breslau”, jednak przeszkodą w ukończeniu tego dzieła stały się dolegliwości sercowe, które na wiele lat uczyniły go niezdolnym do pracy. Wskutek tych dolegliwości przerwany został również cykl publikacji na temat nowych odkryć florystycznych na Śląsku, zamieszczany w „Verhandlungen des Vereins für die Provinz Brandenburg”.

Gdy w roku 1875 nastąpiła pewna poprawa w stanie jego zdrowia, zajął się opracowywaniem własnych i cudzych zbiorów w swej pracowni. Zajmował się wówczas takimi rodzajami, jak turzyca, wierzba, ostrożeń, jeżyna, fiołek, szczególnie jednak różą i jastrzębcem (opisał szereg nowych jego gatunków: *Hieracium nigritum*, *H. stygium*, *H. engleri*, *H. wimmeri*, *H. fieki*, *H. pseudalbinum*, *H. riphaeum*). W okresie tym nazwisko jego stało się głośne daleko poza granicami Niemiec i zaczął prowadzić obszerną korespondencję ze wszystkimi wybitnymi botanikami Europy i Ameryki Północnej. Pozostał jednak nadal niezwykle skromnym człowiekiem, który nie szczędził czasu i trudu, by wspomagać i zachęcać początkujących botaników.

W ostatnich latach swego życia studiował florę południowoeuropejską, zwłaszcza hiszpańską, a dzięki kolekcjom von Fritzege i Winklera zaznajomił się też z florą Rumunii, Serbii i Bułgarii. Najwięcej jednak uwagi poświęcał nadal florze Śląska i miał poważny wkład w ostateczne ukształtowanie „Flora von Schlesien” Fieka. Po śmierci Körbera pełnił obowiązki kustosa Zielnika Śląskiego. Na jego dorobek naukowy składa się ogromna ilość artykułów i doniesień, które często zamieszczane były w listach i publikowane w artykułach innych botaników. Zmarł 21 listopada 1887 roku we Wrocławiu. Jego ogromny zielnik roślin Śląska zakupił Uniwersytet Wrocławski. Za sprawą F. Paxa pozyskany został następnie do zbiorów Zielnika Śląskiego w zamian za zielnik A. Henschla. Nazwisko Uechtritza upamiętnia m.in. rodzajowa nazwa *Uechtrizia* Freyn.

Ważniejsze prace:

- 1857 – Botanische Excursion in die Central-Karpathen. *Österr. Bot. Wochenbl.* 7.
1861 – Nachträge zur schlesischen Flora. *Österr. Bot. Zeitschr.* 11.
1861-1862 – Beiträge zur Flora von Schlesien. *Österr. Bot. Zeitschr.* 11, 12.
1861-1862 – Beiträge zur Flora von Halle als Ergebnisse einiger im Spätsommer 1861 in dortiger Gegend unternommenen Excursionen. *Verh. Bot. Ver. Prov. Brandenburg* 3, 4.
1861-1868 – Nachträge zur schlesischen Flora. *Verh. Bot. Ver. Prov. Brandenburg* 3-7, 10.
1863 – Neue Standorte seltener Arten aus der schlesischen Flora. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 41.
1863-1871 – Zur Flora Schlesiens. *Österr. Bot. Zeitschr.* 13, 14, 21.
1864 – Über die Flora der Umgegend von Koschentin. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 42.
1864 – Seltene Pflanzen der Flora von Rybnik. *Ibid.*
1864 – Schlesien in Bericht der Commission für die Flora von Deutschland. *Ber. Deutsch. Bot. Ges.* 3.
1865 – Über neue und seltene Pflanzen der schlesischen Flora. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 43.
1871 – Zur Flora Ungarns. *Österr. Bot. Zeitschr.* 21.
1872 – Referat über kritische Zusammenstellung der in Österreich-Ungarn bisher beobachteten Arten, Formen und Bastarde der Gattung *Hieracium*. *Bot. Zeitung* 30.
1872-1885 – Die bemerkenswerthesten Ergebnisse der Durchforschung der schlesischen Phanerogamenflora. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 50, 51, 53-57, 59-63.
1874 – Floristische Mitteilungen zumeist die Flora Südspaniens betreffend. *Österr. Bot. Zeitschr.* 24.
1874-1876 – Floristische Bemerkungen. *Ibid.* 24, 26.

Źródła:

- Engler H. G. A. 1887. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 64. S. 185-191.
Pax F. 1915. *Schlesiens Pflanzenwelt*. Jena. S. 13-14 (portret).
Rostański K. 1963. *Historia Zielnika Instytutu Botanicznego Uniwersytetu Wrocławskiego*. Acta Univ. Wratisl. 14. S. 288.
Wunschmann E. 1895. *Allg. Deutsche Biogr.* 39. S. 126-127.